

Czy wyniki badań jakościowych odnoszą się tylko do ich uczestników?

Przystępując do przedstawiania koncepcji lub wyników badań jakościowych, badacze często nadmieniają, że ich wyniki nie mogą być traktowane jako "reprezentatywne w sensie statystycznym". Źródłem tego nawyku może być pragnienie pozyskania zaufania odbiorców lub chęć zapobieżenia ewentualnej nieadekwatnej krytyce ze strony niektórych z nich.

Znacznie rzadziej rozważany jest problem: skoro badania jakościowe nie są "reprezentatywne w sensie statystycznym", to czy mamy podstawy, które pozwalają przyjąć, że również tego typu badania mogą dostarczyć wyników odnoszących się nie tylko do zbadanej grupy respondentów? Dodajmy, że w przypadku badań jakościowych grupa ta zazwyczaj jest nieliczna.

Nasza twierdząca odpowiedź na pytanie o możliwość uzyskiwania dzięki badaniom jakościowym wyników wykraczających poza zbadaną grupę opiera się na trudnym do podważenia twierdzeniu, że społeczeństwa nie można rozpatrywać wyłącznie jako zbioru jednostek, a jego trafne ujęcie wymaga skoncentrowania uwagi na strukturze społecznej. Wywiady jakościowe z kilkunastoma lub kilkudziesięcioma badanymi mają szansę wzbogacić wiedzę na temat strukturalnych uwarunkowań, pod wpływem których znajduje się znacznie szersza populacja osób zajmujących podobne do respondentów pozycje w strukturze społecznej.

O ile zatem "reprezentatywność w sensie statystycznym" może odnosić się równie dobrze do jednostek każdego rodzaju (w podręcznikach do statystyki podobnie często pojawiają się przykłady dotyczące ludzi, świetlówek i jajek), o tyle możliwość znaczącego poszerzenia wiedzy poprzez prowadzenie badań jakościowych wiąże się ściśle z faktem, że dotyczą one uczestniczących w społeczeństwie ludzi.

Oczywiście nie znaczy to, że ignorowanie uwarunkowań strukturalnych i sprowadzanie społeczeństwa do zbioru jednostek przynosi dobre rezultaty w przypadku badań ilościowych; jest wręcz przeciwnie. Uważamy, że pod tym względem badania ilościowe oraz jakościowe nie stanowią opozycji.

Powyższy tekst został opublikowany na stronie www.dyspersja.com. Tekst jest dostępny na licencji Creative Commons "Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0 Polska". Autorem tekstu jest firma DYSERSJA.

